

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Ostrava-Slezská Ostrava, Bohumínská 72

Bohumínská 72, 72 000 Ostrava-Slezská Ostrava

Identifikátor školy: 600 145 158

Zřizovatel: Město Ostrava, Městský obvod Slezská-Ostrava, Těšínská 35

Školský úřad Ostrava, Matiční 20

Termín konání inspekce: 5. - 8. prosinec 2000

Čj.	143 302/00-11 035
Signatura	on6cu129

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola ve Slezské Ostravě, ul. Bohumínská 72 má ve školním roce 2000/2001 16 tříd a 349 žáků. Naplněnost je 21,4 žáků na třídu. I.C třída je speciální třída pro žáky s vadami řeči. V prvních a druhých třídách se ve spolupráci s trenéry TJ NH Ostrava soustředí nadaní žáci pro stolní tenis a tenis. Škola se věnuje integraci 19 žáků s poruchami učení. Je příspěvkovou organizací a je v ní zaměstnáno 24 pedagogů a 6 provozních zaměstnanců. Budova školy se nachází při velmi frekventované výpadové silnici na Bohumín a je monoblokem, v němž jsou umístěny třídy nižšího i vyššího stupně, odborné učebny, tělocvična, školní družina a školní jídelna. Ve školním komplexu je v pronájmu základní umělecká škola. Vybavení tříd a učeben je standardní, výuka probíhá ve velmi podnětném prostředí.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Filologické předměty

Hospitace se uskutečnily v pěti hodinách českého jazyka, z toho v jedné hodině literatury a v jedné hodině slohu, ve dvou hodinách anglického jazyka a v jedné hodině německého jazyka, celkem u šesti vyučujících jak na nižším, tak na vyšším stupni základní školy.

Každý učitel má pro předměty a ročníky, ve kterých vyučuje, zpracovány tematické plány. V nich je vyznačen obsah učiva tak, aby odpovídal možnostem žáků a sledoval cíle vzdělávacího programu Základní škola, v pátém ročníku ještě dobíhajícího programu Obecná škola, a aby byla zajištěna návaznost učiva s vyloučením jeho duplicity. Časová dotace ve sledovaných předmětech je v souladu se schváleným učebním plánem a pro žáky chtějící si prohloubit cizojazyčné vzdělání je rozšířena o jednu hodinu týdně v rámci zájmového kroužku. Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou zpracovány individuální plány a je jim věnována pravidelná péče i mimo vlastní dobu výuky. Pečlivá bezprostřední příprava pedagogů na výuku se projevila v promyšlené stavbě hodin, v účelném použití pomůcek a didaktické techniky. O dlouhodobé přípravě svědčí jejich velmi dobré metodické i odborné zvládnutí problematiky, a to i v cizích jazycích, které nebyly oborem jejich vysokoškolského studia.

Vyučující českého jazyka splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, jeden z nich je sám literárně činný, čtyři učitelky cizích jazyků splňují předpoklady odborné a pedagogické způsobilosti pro učitelství na 2. stupni základní školy s aprobační pro jiné předměty (ve třech případech pro jiný jazyk), přičemž absolvovaly doplňkové vzdělání v jazykových kurzech, v jednom případě ukončeném státní zkouškou v jazykové škole. Tyto posledně uvedené skutečnosti se příznivě projevují v kvalitě pedagogické práce. Výuce českého jazyka i obou cizích jazyků slouží jednak běžné školní třídy s poměrně bohatou nástěnnou výzdobou (včetně žákovských výtvarných prací) a gramatickými přehledy, jednak dvě vyčleněné učebny pro cizojazyčnou výuku (angličtiny a němčiny) se starším nábytkem, z nichž jedna je vedle standardní audiovizuální techniky (TV, video, magnetofon, zpětný projektor) vybavena i funkčním sluchátkovým rozvodem, na stěnách jsou vystaveny žákovské projekty. K dispozici je dostatek učebnic, gramatických příruček a slovníků; v cizích jazycích dochází k postupnému nahrazování starších publikací modernějšími a k vytváření systému, který by umožňoval lepší kontinuitu výuky i při změnách vyučujících. Psychohygienické podmínky jazykové výuky, která je v rozvrhu vyváženě rozvržena, jsou vyhovující.

Vyučovací jednotky byly strukturovány a organizovány vždy s ohledem na věk a mentalitu žáků. Úroveň vzdělávacích cílů byla zvolena a přizpůsobena tak, aby respektovala rovněž

možnosti žáků s poruchami učení. Tomu odpovídal i výběr a sled informací umožňující žákům osvojit si je a začleňovat do kontextu již nabytých znalostí a každodenních vlastních životních zkušeností. Vedle běžných učebnic a příruček byly využívány i další zdroje informací - publikace encyklopedického charakteru, slovníky, vlastní poezie, textové a obrazové materiály připravené svépomocí. Ve všech sledovaných hodinách byly uplatňovány téměř výlučně dialogické metody podporující aktivitu a dávající dostatek prostoru k projevu samotných žáků, docházelo ke střídání forem práce - od individuálních činností přes rozhovory ve dvojicích až ke kooperaci v rámci skupin. Výuka byla zpestřována hrami s prvky soutěže, písničkami a říkadly doprovázenými pohybem. Ve třídách nejmladších žáků byla zhruba v polovině vyučovací hodiny zařazena krátká přestávka vyplněná relaxačním cvičením. V cizojazyčné výuce byly funkčně využity videonahrávky nebo audionahrávky k nácviku poslechu s porozuměním. K žákům se specifickými poruchami učení byl volen individuální přístup vyznačující se preferencí ústního projevu, zvláštní přípravou na písemný projev, jehož rozsah je redukován, rozložením složitějších úloh na více jednoduchých apod. Tato pozornost jednotlivcům však nenarušovala průběh výuky ostatních žáků.

Vstupní motivace v úvodu hospitovaných hodin měla různé podoby: seznámení s programem hodiny, prověření znalosti minulého učiva, písnička, upoutání pozornosti navozením problému. V dalším průběhu vyučování byli žáci motivováni zábavným nebo zajímavým obsahem učiva, aktualizací (blížícími se vánočními svátky), využíváním poznatků z jiných předmětů. Integrální součástí výuky bylo prověřování znalostí a dovedností, což ovšem žáci přijímali jako něco zcela přirozeného, nikoli jako „klasické„ zkoušení. Přispívalo k tomu i vesměs pozitivní hodnocení, korekce chyb prováděná s pedagogickým taktem a návod, jak se příštích možných chyb vyvarovat. V části sledované výuky byla vhodně a efektivně uplatněna metoda práce s chybou (oprava pravopisných chyb ve fiktivním dopisu). U žáků se specifickou poruchou učení je při klasifikaci přihlíženo k jejich konkrétním problémům, takže známkování je mírnější. Znamka „nedostatečná„ je jen výjimečná, a to v ústním zkoušení - spíše jako pobídka tam, kde má žák předpoklady svůj výkon zlepšit. Škola má písemně zpracovaný dokument „Opatření k diferencovanému přístupu k slabě prospívajícím žákům“.

Ve všech hospitovaných hodinách filologických předmětů byla zaznamenána příznivá pracovní atmosféra, dobře fungující interakce a komunikace, žáci byli ukázněni a pozorní. Pozitivní odezva na straně žáků byla výsledkem zejména vlídného a zdvořilého přístupu učitelů, jejichž vlastní projev byl zároveň dostatečně výrazný a dominantní. Díky zvoleným vyučovacími metodám měli žáci značný prostor k tomu, aby se sami aktivně projevovali, čehož také většinou využívali. Výuka angličtiny a němčiny byla vedena v příslušném cizím jazyce, ze správných reakcí žáků bylo zřejmé, že jsou na cizojazyčnou komunikaci zvyklí.

Vyjadřovací, komunikativní a širší jazykové schopnosti žáků jsou dále rozvíjeny účastí v recitačních soutěžích, jazykových olympiádách a konverzačních soutěžích v cizích jazycích s postupem a dobrým umístěním v městském kole. Škola organizuje rovněž návštěvy divadla, městské knihovny apod.

Souhrnně je kvalita výuky filologických předmětů hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

V průběhu inspekční činnosti bylo hospitováno v 11 hodinách výuky matematiky na 1. a 2. stupni.

Vyučování probíhalo podle vzdělávacího programu Základní škola a v 5. ročníku podle vzdělávacího programu Obecná škola. V předložených tematických plánech bylo učivo členěno v souladu se schválenými učebními plány a osnovami. Kontinuita výuky byla zajištěna,

nedocházelo k duplicitě mezi jednotlivými ročníky. Většina žáků 7. - 9. ročníku si zvolila volitelný předmět Informatika. Stanovené výukové cíle odpovídaly aktuálnímu složení tříd a byly plánovány v souladu se zásadou soustavnosti. Perspektivní a bezprostřední příprava pedagogů byla zajištěna. Učitelé byli informováni o žácích se specifickými vývojovými poruchami učení.

Matematika na 1. i 2. stupni byla vyučována pedagogy s odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilostí podle platné vyhlášky. Vyučování probíhalo ve třídách vybavených standardním školním nábytkem a zvláště na 1. stupni vyzdobených výtvarnými pracemi žáků. Podle subjektivního posouzení odpovídalo prostředí tříd psychohygienickým zásadám. Žáci používali učebnice doporučené MŠMT ČR různých nakladatelství (LIQUET, PYTHAGORAS PUBLISHING, FORTUNA a ALTER). Kabinet matematiky je vybaven dostatečným množstvím pomůcek a didaktické techniky. Učební prostředí bylo podnětné. Metodická sdružení a předmětová komise se scházejí několikrát ročně. Ze zápisů z jejich jednání je zjevné, že se pravidelně zabývají analýzou výsledků čtvrtletních písemných prací žáků, organizují školní matematické soutěže KLOKAN a PYTHAGORIÁDA, zajišťují účast žáků při řešení příkladů matematické olympiády (v loňském školním roce v městském kole se žák 6. ročníku umístil na 4. místě a žák 7. ročníku na 7. místě).

Struktura hodin odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Vyučování probíhalo podle jasných, srozumitelných a přiměřených organizačních pokynů. Výběr, sled a množství informací závisely na věkových zvláštностech a specifických podmínkách tříd. Vyučující sledovali, na co žáci navazovali a čeho mají dosáhnout. Vyučovací hodiny měly organizační formu hromadného vyučování s převahou informačně receptivních a reproduktivních metod. Funkčně byly použity učebnice, didaktická technika a další pomůcky. Žáci se specifickými poruchami učení byli zvláště na 1. stupni zohledňováni. Organizace některých hodin umožňovala žákům pracovat individuálním tempem. Činnost žáků byla zejména v nižších třídách obměňována, relaxační chvílky se objevily ojediněle. Učivo bylo interpretováno vyučujícími odborně a věcně správně.

Učitelé motivovali žáky oznámením cíle hodiny, povzbuzováním a převážně kladným hodnocením dílčích výsledků učení. Žáci byli průběžně opravováni, nesprávné pracovní postupy byly korigovány. Otázky při opakování a zkoušení navazovaly na probíranou látku a převážně byly zaměřeny na pochopení vztahů a pamětné zvládnutí učiva. Při řešení přiměřených úkolů učitelé žákům pomáhali. Klasifikace byla spravedlivá, objektivní a učiteli zdůvodněná. Vyučující oceňovali snahu a dosažený pokrok. Některé hodiny postrádaly závěr s hodnocením výkonu žáků. K sebehodnocení nebyli žáci vyzýváni.

Pravidla spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy byla známa, akceptována a respektována. Učitelé respektovali osobnost žáků. Mezi učiteli a žáky a mezi žáky navzájem panovaly pozitivní vztahy, komunikace se děla v prostředí vzájemné důvěry a přiměřené tolerance. Verbální a neverbální komunikace učitelů byla na odpovídající úrovni. Nežádoucí projevy chování žáků nebyly v průběhu hospitací zaznamenány, většina žáků měla k vyuce matematiky pozitivní vztah.

Celkově byla úroveň výuky matematiky v navštívených hodinách hodnocena jako velmi dobrá.

Fyzika

Úpravy týdenní časové dotace sledovaného předmětu jsou v souladu s realizovaným učebním plánem. Porovnáním zápisů v třídních knihách a vypracovaných tematických plánů bylo zjištěno, že při plánování učiva nedochází k obsahové duplicitě a kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna. Tematické plány počítají s konáním dostatečného počtu

laboratorních úloh. Zápisy z nich jsou vedeny v samostatných sešitech pro celé čtyřleté období výuky fyziky. Žáci 9. ročníku využili nabídku volitelného předmětu fyzikální a chemická praktika. Perspektivní a bezprostřední příprava vyučující je zajištěna, plánované cíle jsou v souladu se zásadou soustavnosti a spojení teorie s praxí.

Fyziku ve škole vyučuje jedna učitelka s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Všechny hodiny sledovaného předmětu byly vyučovány v odborné učebně fyziky a chemie, která je vybavena učitelským a žakovskými pracovními stoly. Prostředí učebny je podnětné, podle subjektivního posouzení učebna splňuje zásady psychohygieny. Kabinet fyziky je v dostatečné míře vybaven pomůckami (včetně žakovských experimentálních soustav) a didaktickou technikou. Ve sledovaných hodinách žáci používali učebnice nakladatelství Prometheus a Fortuna a matematicko-fyzikální tabulky.

Struktura navštívených hodin odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Vyučování bylo řízeno jasnými a přiměřenými organizačními pokyny. Učitelka sledovala, na co žáci navazovali a pro jakou komplexnější vědomost si vytvářeli předpoklady. V rámci hromadného vyučování byly zejména použity slovní metody (vysvětlování, rozhovor) a metody názorně demonstrační (pozorování, předvádění a projekce statická a dynamická). Při výuce byly účelně využívány poznatky vycházející ze životních zkušeností žáků. Vyučovací čas byl efektivně využit. Žáci byli v hodinách aktivní. Učivo bylo v souladu se současným stavem teorie a praxe v daném oboru a bylo interpretováno odborně a věcně správně.

Učitelka na počátku každé hodiny seznámila žáky s její stavbou a s cílem, kterého by měli žáci dosáhnout. Žáci byli motivováni nejen průběžným hodnocením práce, ale také častým poukazováním na praktické důsledky probíraných jevů. Otázky při zkoušení a opakování byly zaměřeny na pochopení vztahů a souvislostí a na aplikaci učiva. Zkoušení mělo charakter zpětné vazby, klasifikace byla objektivní, spravedlivá a učitelkou zdůvodněná. Při řešení příkladů z učebnic a pracovních listů byla žákům poskytována pomoc. Zadávané úkoly byly přiměřené. Vyučující respektovala individuální dispozice a v závěru hodin hodnotila převážně kladně výkony žáků. Žáci sebehodnocení neprováděli.

Komunikace a spolupráce v hodinách se dělá v klidné atmosféře. Dohodnutá pravidla jednání byla známa a respektována. Komunikace byla založena na vzájemné důvěře a přiměřené toleranci. Ve vhodných případech byly myšlenky obsažené v žakovských odpovědích rozvíjeny s poukazem na jejich praktické použití. Verbální a neverbální komunikace učitelky byla velmi dobrá. Nežádoucí projevy chování žáků nebyly v navštívených hodinách pozorovány, většina žáků projevovala k výuce pozitivní vztah.

Celkově byla kvalita vzdělávání ve sledovaných hodinách fyziky hodnocena jako velmi dobrá.

Prvouka, přírodověda, přírodopis.

Hospitace se uskutečnily ve třech hodinách prvouky a přírodovědy na 1. stupni a ve třech hodinách přírodopisu na 2. stupni. Kontrolou bylo zjištěno, že ve všech těchto třídách je časová dotace hospitovaných předmětů v souladu s učebním plánem, probírané učivo je obsaženo v učebních osnovách příslušného ročníku. Kontinuita výuky předmětů mezi jednotlivými ročníky je zajištěna, neboť škola má dobře zpracované tematické plány pro všechny ročníky i předměty. Sledované výukové cíle byly stanoveny vhodně, přiměřeně a s ohledem na aktuální stav třídy, v souladu se zásadou soustavnosti a spojení teorie s praxí.

Učebny jsou pro výuku prvouky vhodné, pedagogicky podnětné a esteticky upravené, vyzdobené jsou vzhledem k věku žáků převážně výtvarnými pracemi žáků. Výukové prostory odpovídají psychohygienickým zásadám. Většinou jsou žakovské lavice a židle starší, postupně

dochází k jejich výměně za nové. Ve vyučovacích hodinách byla využita audiovizuální technika. Možnost práce s počítačovou technikou je zatím omezená, v plném rozsahu se s ní počítá v průběhu příštího školního roku po dovybavení a dokončení počítačové učebny. Tempo výuky bylo přiměřené. Relaxační chvíle byly v hodinách zařazeny.

Vyučovací hodiny byly pečlivě připravené, dobře promyšlené, organizační pokyny byly žákům jasné, srozumitelné a přiměřené jejich věku. Velmi kvalitní byla příprava tabule. Žáci všech tříd projeví velmi dobře vytvořené pracovní i kázeňské návyky, dovedli se soustředit a samostatně pracovat. Patrná byla diferenciací učiva podle schopností žáků. Byly respektovány didaktické zásady, efektivita většiny hodin byla vysoká. Učitelky často užívaly aktivizující a tvořivé formy práce, a to značnou měrou přispívalo k udržení pozornosti žáků. K výuce byly používány převážně tabule, učebnice, kartičky s různými úkoly a další pracovní materiál. Při výuce byl vytvářen prostor pro samostatné a aktivní učení, žáci měli dostatek prostoru k uplatnění vlastního názoru. Vyučovací jednotky byly pro žáky inspirující počtem alternativních způsobů řešení rozmanitých úkolů. Vyučující organizovaly výuku žákům tak, aby žáci mohli pracovat svým vlastním individuálním tempem a byli schopni aplikovat učivo. Ve velké míře byl v rámci organizace výuky uplatněn prostor pro individuální nebo skupinové žákovské aktivity, efektivně byl využit vyučovací čas. Učivo bylo ze strany pedagogů interpretováno věcně správně.

Vyučující v průběhu výuky aktualizovaly učivo, využívaly mezipředmětové vztahy (převládaly hudební, dramatické a výtvarné prvky), průběžně vyhodnocovaly výsledky učení. Při řešení úkolů byla poskytována žákům pomoc, je respektována zásada přiměřenosti, žáci jsou vedeni k sebekontrolě, sebehodnocení a odpovědnosti. U všech žáků je oceňována snaha a pokrok. Hodnocení je zaměřeno převážně pozitivně. K procvičování učiva byl ve všech vyučovacích jednotkách dostatek času. V závěru hodin věnují učitelky pozornost jejich vyhodnocování, patrné bylo i sebehodnocení žáků.

Vyučující respektovali osobnost žáka, komunikace učitel-žák byla založena na vzájemné důvěře. V některých vyučovacích hodinách byl vytvořen prostor pro diskusi a rozmanitost názorů. Vyučující rozvíjely myšlenky obsažené v žákovských odpovědích. Nebyly zaznamenány projevy nežádoucího chování žáků, žáci projevovali pozitivní vztah k výuce.

Úroveň výuky prvouky, přírodovědy a přírodopisu je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Oblast plánování a přípravy výuky je hodnocena jako velmi dobrá, totéž se týká oblasti organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení. Rovněž oblast podmínek výuky, interakce a komunikace je hodnocena jako velmi dobrá.

Celková úroveň kvality vzdělávání je na základě výše uvedených skutečností hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Hlavní koncepční záměry, které stanovila ředitelka školy jako stěžejní, vycházejí především ze znalostí prostředí a podmínek školy. Jsou písemně rozpracovány v dlouhodobém plánu práce školy na následující léta. Součástí plánu je vychovat zdravě sebevědomého žáka, který dokáže vyjádřit a zdůvodnit svoje názory, respektovat žákovu individualitu, umět dětem přiznat právo na rozvoj vlastních jedinečných schopností a nadání, do každodenní práce vnést více tolerance, klidu a pohody, naučit děti nejen logicky myslet, ale i umět žít v nové společnosti. Udržení vysoké úrovně výchovně vzdělávacího procesu ve všech předmětech, citlivá práce s žáky s vývojovými poruchami učení, orientace dalšího vzdělávání učitelů na metodiku výuky, počítačovou gramotnost, péče o kvalitní pracovní prostředí, udržení vysoké odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících.

Hlavní úkoly jsou rozpracovány do rámcového plánu práce školy na školní rok 2000/2001, ročního kalendáře školy a časového plánu vnitřních akcí. Konkrétní akce školy jsou s termíny splnění a konkrétní zodpovědností zahrnuty v měsíčních plánech práce. Z analýzy plánu práce je zřejmé, že plánování je pojato jako celek, cíle jsou stanoveny především v oblasti organizace a podmínek výuky. Dané cíle jsou reálné a vycházejí ze současného stavu školy. Při formulaci úkolů pro tento školní rok byly využity podklady a připomínky metodických orgánů, doplňky spolupracovníků, výroční zprávy o činnosti a hospodaření školy. Rovněž výchovná poradkyně má písemně zpracovaný plán práce na školní rok 2000/2001, jeho součástí jsou termínované úkoly a vytyčena oblast zodpovědnosti. Škola realizuje minimální preventivní program pro oblast prevence zneužívání návykových látek.

Výuka probíhá v prvních až čtvrtých třídách a v pěti třídách 6.-9. ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola č.j. 168 47/96-2 ze dne 1. září 1996 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25. srpna 1998 pod č.j. 25 018/98-22 a ve dvou pátých třídách podle vzdělávacího programu Obecná škola č.j. 120 35/97-20 schváleného MŠMT ČR dne 17. března 1997. Rozvrh hodin plně respektuje hodinové dotace předmětů i celkové týdenní počty hodin stanovené ve vzdělávacích programech pro daný rok. V rámci individuální volby vzdělávacích aktivit škola nabízí tyto volitelné předměty: informatiku, sportovní výchovu a praktiku z fyziky a chemie. Škola nabízí i tyto nepovinné předměty: individuální logopedickou péči a sportovní a pohybové aktivity. Žákům je umožněna činnost výběrem z 11 zájmových kroužků.

Pro 36 zdravotně postižených žáků jsou zpracovány individuální učební plány, žáci jsou do výuky integrováni v rámci tříd, náprava je stanovena i na dobu mimo vyučování. Spolupráce s institucemi, které se zabývají zdravotní stránkou žáků, je velmi dobrá, dokumentace o žácích je doložena potřebným vyšetřením.

Organizování

Vedení školy je tvořeno ředitelkou školy a jednou zástupkyní. Ředitelka má vysokoškolské pedagogické vzdělání, odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku na 2. stupni ZŠ v oboru matematika a tělesná výchova. Ve funkci ředitelky působí od roku 1992 a vykazuje 35 let pedagogické praxe. Do oblasti jejího řízení patří mimo jiné problematika výuky na 2. stupni a správa a provoz školy. Zástupkyně ředitele školy je odborně a pedagogicky způsobilá k výuce na 2. stupni ZŠ s aprobací chemie a pracovní vyučování. Ve funkci působí od roku 1992 a má 30 let pedagogické praxe. Oblast řízení a kompetence vedoucích pracovníků jsou

dány písemně, organizační struktura umožňuje účinné řízení školy.

Úkoly drogové prevence vykonává speciálně proškolená učitelka. Na řízení se dále v rámci svých zodpovědností podílejí také předsedové osmi metodických orgánů.

Žákovský režim je zpracován v souladu s §15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Režim obsahuje ustanovení jak o povinnostech žáků, tak i o jejich právech, jeho součástí jsou i poučení o prevenci zneužívání návykových látek. Režim byl prokazatelně projednán a schválen pedagogickou radou naposledy dne 4. září 2000. Kontrolou bylo zjištěno, že s ním byli seznámeni všichni žáci školy i rodiče na třídních schůzkách. K dispozici je ve třídách. Organizace vyučování odpovídá obecně závazným předpisům.

Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy

Ročník	Počet tříd v ročníku	Celkem žáků v ročníku	Počet integrovaných zdravotně postižených žáků
1.	4	54	0
2.	2	44	3
3.	2	46	2
4.	2	46	6
5.	2	39	3
6.	1	30	2
7.	2	37	1
8.	1	31	1
9.	1	22	1
Celkem	16	349	19

Počet žáků ve třídách je stabilní.

Vyučování probíhá podle rozvrhu, který odpovídá zásadám psychohygieny. Pedagogické zásady nejsou dodrženy pouze v několika hodinách cizích jazyků. Dělená výuka probíhá především ve výuce cizích jazyků, tělesné výchově, povinně volitelných předmětech a pracovních činností.

Předávání informací uvnitř školy zajišťují členové vedení. Základním nástrojem řízení je pracovní porada, která je svolávána nepravidelně podle potřeb. Ze zápisů je zřejmé, že jsou projednávány koncepční i organizační záležitosti daného období, součástí zápisu jsou jasné a kontrolovatelné závěry. Dalším zdrojem vnitřních informací je informační tabule. Práce je specifikována měsíčním plánem práce s osobními zodpovědnostmi. Pedagogické rady se konají čtyřikrát ročně, pedagogický sbor připravuje podklady a doplňující zprávy k programu. O náplni a závěrech rady jsou vedeny řádné zápisy doplněné o shrnutí a závěry. Pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím školského úřadu nebo města, závěrům z porad, odborovým zprávám a publikacím. Ochrana osobních dat pracovníků je plně zabezpečena, dokumentace žáků je řádně uložena. Dle potřeby je využíván i školní rozhlas.

Při škole pracuje Sdružení rodičů a příznivců školy. Aktuální informace jsou rodičům poskytovány zejména prostřednictvím deníčků a žákovských knížek. Třikrát ročně se konají pravidelné třídní schůzky, další informace o svých dětech mohou rodiče získat individuálně

podle domluvy. Rodičům je umožněna návštěva vyučovacích hodin. Škola je rodičům otevřená a svědčí o tom i jejich účast na kulturních a společenských akcích. Škola se vhodným způsobem prezentuje na veřejnosti. Pořádá tradiční akce a celoškolské soutěže. Již delší dobu vydává dva školní časopisy, jeden s informacemi pro rodiče, druhý pro žáky.

Žáci školy se zúčastňují tradičních soutěží města a získali významná soutěžní umístění v oblastních a okresních kolech olympiád v biologii a matematice, v recitačních a sportovních soutěžích, zoologické soutěži a mnoha dalších.

Škola má kontakty s okolními mateřskými školami, kulturními zařízeními, místní knihovnou. Vztahy s dalšími organizacemi a s orgány státní správy a samosprávy jsou na velmi dobré komunikativní úrovni. Výroční zpráva školy o činnosti za rok 1999/00 byla projednána pedagogickou radou dne 26. června 2000 a o hospodaření za rok 1999 dne 21. února 2000 a obsahuje z hlediska formy i obsahu relevantní informace.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka používá nástroje operativního řízení, reaguje na nové podněty ve vzdělávání a snaží se je realizovat v praxi. Řídící práce ředitelky se blíží k demokratickému stylu vedení, v řízení upřednostňuje osobní kontakt, převládá u ní vysoká míra osobní zodpovědnosti a vlastního podílu při zajišťování provozu a organizace školy.

K termínu inspekce ve škole pracovalo 30 zaměstnanců, z toho 24 pedagogů. Týdně je vyučováno 419 hodin, z nichž téměř 100% vyučují učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro daný předmět. Věkové složení pedagogického sboru je rovnoměrně rozloženo, muž - učitel je jeden.

Celkem pedagogických zaměstnanců	Do 35 let	Nad 35 do 45 let	Nad 45 do 55 let	Nad 55 let do důchod. věku	Důchodový věk
24	7	2	11	2	2
100%	29%	8%	47%	8%	8%

Škola má vypracovaný systém dalšího vzdělávání učitelů. Vyučující prošli celkem 28 kurzy, a to hlavně se zaměřením na jazykovou výuku, výpočetní techniku, specifické poruchy učení a mnoho dalších kurzů v rámci pedagogicko-psychologických disciplin.

Ve sboru jsou čtyři učitelky s krátkou pedagogickou praxí, těm jsou přiděleny zkušené uvádějící učitelky. V metodických sdruženích je věnována pozornost vyučujícím, jejichž práce vykazuje určité metodické chyby. Jedná se hlavně o propracovaný systém informací a rozborů. Náslechové hodiny jsou využívány. Vedení školy spolupracuje s Ostravskou univerzitou v rámci pedagogické praxe studentů.

Ve škole je vytvořen systém stimulování pracovníků. Osobní příplatek je přidělován zaměstnanci, který dosahuje velmi dobrých pracovních výsledků nebo kvalitně plní větší rozsah pracovních činností než ostatní zaměstnanci. Pro přiznání třídnického příplatku a mimořádných odměn jsou vypracována kritéria, s nimiž byli všichni zaměstnanci seznámeni. Pravidelné hodnocení pracovníků probíhá dvakrát ročně.

Kontrolní mechanismy

Z předložených zápisů vyplývá, že práce učitelů je často a průběžně kontrolována. Ředitelka školy má vytvořen plán hospitací a kontrol na školní rok 2000/2001. Jedná se o systematické poznání práce učitelů, podmínek daných tříd, sledování kvality vedení povinné dokumentace třídního učitele, návštěvy schůzek metodických orgánů.

V minulém školním roce ředitelka a zástupkyně vykonaly hospitace u všech vyučujících a navštívily všechny třídy. Obecně lze říci, že hospitace jsou zaměřeny na metodiku hodiny, na osobnost učitelek, jejich vystupování, přístup k dětem, na pracovní atmosféru hodiny, na jednotlivé žáky. Strukturované záznamy z hospitací jsou vedeny v pozitivním ladění, s vymezením kladů i nedostatků, závěry jsou vždy zformulovány. Po hospitaci následuje pohovor nad rozborem hodiny, záznamy jsou vyučujícími podepisovány. Vedení školy provádí kontrolu dokumentace učitelů, písemností žáků a jejich klasifikace. Ke kontrole vyučovacích výsledků používá škola především prověrky z českého jazyka a matematiky na úrovni ročníků. Na základě jejich výsledků jsou stanovovány závěry a opatření. Ředitelské písemné testy z jazyka českého a matematiky probíhají jednou ročně. Klasifikace žáků je prováděna dle klasifikačního řádu, který je ve shodě s vyhláškou MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole. Širší slovní hodnocení není na přání rodičů zdravotně postiženým žákům vydáváno.

Hodnocení kvality řízení

Řídící činnost vychází z dobré a reálné koncepce, která je podpořena propracovaným plánovacím systémem. Dlouhodobě je sledováno zlepšování materiálně-technického vybavení a jeho využívání. Nabídka výchovně-vzdělávacích činností v rámci povinných a nepovinných předmětů je široká. Plánování je hodnoceno stupněm velmi dobrý. Uspořádání školy je promyšlené, poradní orgány jsou ustaveny, jejich kompetence jsou na odpovídající úrovni. Vnitřní informační systém i způsob poskytování informací rodičům je funkční a účinný. Úroveň organizování je hodnocena stupněm vynikající. Způsob řízení je promyšlený, je zaveden systém pravidelného hodnocení pracovníků. Sbor je vysoce kvalifikovaný, ředitelka věnuje pozornost personálnímu obsazení výuky a stabilizaci pedagogického kolektivu. Oblasti vedení a motivování pracovníků, rozsahu a účinnosti kontrolních mechanismů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Na základě výše uvedených skutečností je možno konstatovat, že řídicí činnost základní školy je se zabezpečením zpětných vazeb hodnocena jako velmi dobrá. Jsou respektovány obecně platné právní normy.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Škola ve školním roce 2000/2001 vykazovala k 1. říjnu 2000 16 žáků se specifickými vývojovými poruchami učení, kteří jsou integrováni v běžných třídách základní školy. V reedukační péči je 15 žáků a škola na ně žádá finanční prostředky na nákup speciálních učebnic, učebních pomůcek a na mzdové prostředky pedagogů. Reedukační péče probíhá ve třech skupinách. Učitelé mají zpracovány plány péče, které jsou konzultovány s pracovníkem PPP. Z počátečních diagnóz vyplývá, že poruchy těchto žáků byly rozsáhlé. Ve většině případů byl grafický projev na hranici čitelnosti, čtení na hranici sociální únosnosti, problémy s porozuměním. K tomu se přidružují poruchy soustředění, pravolevé a prostorové orientace, poruchy sluchového a zrakového vnímání a poruchy hrubé a jemné motoriky. Reedukační péče je zaměřena na kompenzaci těchto nedostatků a je prováděna kvalitně. Pro práci

s integrovanými žáky nemá nikdo z pedagogických pracovníků odbornou způsobilost, pouze jedna učitelka absolvovala seminář pro dyslektické asistenty. Učitelé jsou však s problematikou seznámeni, zúčastňují se školení a akcí zaměřených na specifické vývojové poruchy učení. Za metodické vedení učitelů pracujících s integrovanými žáky zodpovídá výchovná poradkyně. Škola zohledňuje dalších 26 žáků ve smyslu Pokynu MŠMT ČR č. j. 23 472/92-21 k zajištění péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení v základních školách.

Integrovaní žáci mají sestaveny individuální výchovně-vzdělávací programy, které obsahují diagnózu, platnost vyšetření, informaci ostatním vyučujícím, podpisy rodičů a podpis toho, kdo individuální program sestavil. Součástí individuálních programů jsou konkrétní úkoly, které vycházejí z pedagogicko-psychologického vyšetření žáka, a předměty, pro které jsou stanoveny. Určují metody a formy práce s integrovanými žáky, použité pomůcky, způsob hodnocení a cíl reedukační péče. Plnění programů je dvakrát ročně vyhodnocováno.

Péče o integrované žáky je zajištěna velmi dobře.

Speciální logopedická třída základní školy

Ve speciální logopedické třídě je zařazeno 11 žáků, ve většině případů se jedná o dysfázii, a to jak vývojovou, motorickou, tak i senzorickou. Všichni žáci mají potřebné podklady pro zařazení žáka do speciálního školství s určeným rozsahem individuální logopedické péče. Žáci jsou vyučováni podle učebních dokumentů Základní škola.

Výchovně-vzdělávací práce je zajištěna speciálním pedagogem, který je schopen akceptovat problémy vyplývající z poruch žáků. Vyučování probíhá ve třídě, která je účelně vybavena. V úvodu hodin čtení provádějí žáci u zrcadel dechová, fonační a artikulační cvičení. Cvičení je vhodně motivováno, prokládáno zpěvem. Struktura hodin odpovídá výukovým cílům. Je využíváno rozmanitých vyučovacích metod, podporujících zapamatování učiva a stimulujících řečový vývoj. Výslovnost těchto žáků je dyslalická, artikulačně méně obratná. Vyjadřování je nejisté. Žáci mají problémy v oblasti sluchové analýzy a syntézy. Péče o tyto žáky spočívá vedle plnění vzdělávacího programu základní školy v úpravě výslovnosti při rozvíjení slovní zásoby, v rozvoji jemné i hrubé motoriky. Učitelka zohledňuje individuální tempo žáků a umožňuje všem úspěšné uplatnění. Všichni žáci mají jednu hodinu týdně individuální logopedickou péči, kde vedle korekce hlásek se učitelka především zaměřuje na rozvoj komunikačních dovedností. Postupy při individuální logopedické péči jsou konzultovány s klinickým logopedem, se kterým učitelka úzce spolupracuje.

Úroveň výchovně-vzdělávací práce a individuální logopedické péče ve speciální třídě je velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 01/07/99-105, Školský úřad Ostrava s účinností od 1. července 1999,
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, žákovské knihy, vysvědčení,
- řád školy,
- záznamy z pracovních porad, zápisy pedagogických rad, záznamy metodických orgánů.
- personální dokumentace pedagogických pracovníků školy,
- dlouhodobý plán práce školy, plán práce školy pro školní rok 2000/2001, měsíční plány práce,

- plán řídicí a kontrolní činnosti, hospitační záznamy,
- kritéria přiznání odměn, osobních příplatků, příplatků za třídnictví,
- rozvrhy hodin, tematické plány učiva pro rok 2000/2001,
- podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelkou školy,
- výroční zpráva o činnosti základní školy ve školním roce 1999/2000, výroční zpráva o hospodaření za rok 2000,
- rozhodnutí ředitelky školy.

ZÁVĚR

Pozitiva:

- Pozitivní vztahy mezi učiteli a žáky, dobrá pracovní atmosféra, důvěra, spolupráce a tolerance,
- řízení školy je systematické, jsou naplňovány dlouhodobé cíle školy,
- vysoká odborná a pedagogická způsobilost vyučujících,
- zodpovědný přístup vedení školy k problematice práce s integrovanými žáky,
- vysoká vypovídací hodnota výroční zprávy za školní rok 1999/2000,
- stimulační a funkční prostředí školy,
- účinná realizace vzdělávacího programu Základní škola,
- využívání rozmanitých vyučovacích metod ve vyučovacím procesu.

Doporučení inspekce k další činnosti školy:

- V hodinách matematiky a fyziky v závěrečné části výuky věnovat větší časový úsek na hodnocení a sebehodnocení dětí,
- dle finančních možností dále obnovovat zastaralý žákovský nábytek,
- doplnit počítačovou učebnu o další funkční počítače,
- zajistit odpovídající učebnice přírodopisu pro žáky devátých tříd.

Výuka probíhá ve shodě s učebními osnovami vzdělávacích programů Obecná škola a Základní škola. Vysokou mírou je využívána odbornost učitelů, škola má dostatek didaktických pomůcek, prostorové podmínky, ve kterých výuka probíhá, jsou velmi podnětné. Řízení je hodnoceno jako velmi dobré, úspěšně jsou uplatňovány zásady školského managementu. Výsledná kvalita vzdělávání ve vybraných předmětech je hodnocena velmi dobře. V celkovém hodnocení má Základní škola Slezská Ostrava, Bohumínská 72, vytvořeny podmínky pro plynulou a úspěšnou práci a je hodnocena jako velmi dobrá. Inspekce nezjistila neefektivní nakládání s finančními prostředky. Finanční prostředky jsou využívány ve prospěch žáků a výchovně- vzdělávacího procesu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Václav Leikep	Mgr. Václav Leikep v. r.
Členové týmu	PhDr. Lubomír Kratochvíl	PhDr. Lubomír Kratochvíl v. r.
	doc. PhDr. Zdeněk Novotný, CSc.	doc. Zdeněk Novotný, Csc. v. r.
	Mgr. Lenka Vojtovičová	Mgr. Lenka Vojtovičová v. r.

V Karviné dne 29. prosince 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 8. leden 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Zdeňka Halakucová	Mgr. Zdeňka Halakucová v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Ostrava	2001-01-23	14316/01-11035
Zřizovatel Město Ostrava	2001-01-23	14317/01-11035

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly vzneseny.